



TENGEMONITOR

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ АПТАЛЫҚ

Газет 2006 жылдың 15 желтоқсанынан шыға бастады

//13 МАУСЫМ 2019 ЖЫЛ

ИНАУГУРАЦИЯ

ХАЛЫҚ ӨЗ ТАҢДАУЫН ЖАСАДЫ

Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына ант берді

Елордала, Тәуелсіздік сарайында еліміздің жаңадан сайланған президенті Қасым-Жомарт Тоқаевты ұлықтау рәсімі өтті. 9 маусымда кезектен тыс президенттік сайлауда жеңіске жеткен Қасым-Жомарт Тоқаев сәрсенбі күні Ұлықтау рәсімі барысында Қазақстан халқына ант беріп, мемлекет басшысы қызметіне кірісті. Еліміз Конституциясының 40-бабына сәйкес, ел ішінде және халықаралық қатынастарда Қазақстанның атынан өкілдік ететін ең жоғары лауазымды тұлға, мемлекет басшысы — республиканың президенті халық пен мемлекеттің билік бірлігін, Конституцияның мызғамастығын, адам және азамат құқықтары мен бостандықтарының нышаны әрі кепілі. Республика президенті мемлекеттік биліктің барлық тармағының келісін жұмыс істеуі және өкімет органдарының халық алдындағы жауапкершілігін қамтамасыз етеді.



РЫМТАЙ САҒЫНБЕКОВА

Ұлықтау рәсімінің ашылуы Мемлекеттік ту, Қазақстан Республикасы Президентінің мемлекеттік штандарты мен Конституцияны алып шығумен басталды. Салтанатты рәсімге Қазақстанның Тұңғыш Президенті — Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев, Үкімет мүшелері, Парламент депутаты, Конституциялық кеңес мүшелері, Жоғарғы сот судьялары, Қазақстанда тіркелген дипломатиялық корпус өкілдері қатысты.

Салтанатты рәсім залында жаңадан сайланған республика президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Конституцияға қолын қойып тұрып: «Қазақстан халқына адал

қызмет етуге, Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарын қатаң сақтауға, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарына кепілдік беруге, Қазақстан Республикасы Президентінің өзіме жүктелген мөртебелі міндетін адал атқаруға салтанатты түрде ант етемін», — деп халыққа ант беріп, Мемлекеттік туды сүйді.

Қазақстанның мемлекеттік әнұраны орындалғаннан кейін Орталық сайлау комиссиясының төрағасы Қасым-Жомарт Тоқаевқа Қазақстан Республикасы Президентінің куәлігін тапсырды.

Ұлықтау рәсіміндегі өз сөзінде: «Маған қолдау көрсеткен қазақстандықтарға алғысымды

білдіремін. Барлық саяси күш қатысқан әділ дода болды. Сайлау демократиялы түрде өтті. Бұл жеңіс — халқымыздың жеңісі. Біз бір ел болып, халық болып Қазақстанның даму жолын бірге айқындадық. 9 маусымда Қазақстанның жарқын болашағы үшін дауыс берген әрбір азаматтың пікірі маңызды. Еліміздің әр азаматының мүддесін қорғау — менің парызым. Ашық және әділ жұмыс істеймін. Біздің бір ғана Отанымыз бар. Халқымыздың болашағы үшін біріміз бірге еңбек етеміз», — деді Қ.Тоқаев.

Салтанатты шарадан кейін Президент еліміздегі өзекті мәселелерге қатысты атқарылатын

шаралар туралы айтып берді. «Менің сайлауалды үгіт-насихат жұмыстарым — бұл үлкен міндеттің алдындағы халықпен кенесу болды. 2019 жылдың 13 мамырында #BIRGE жалпыхалықтық акциясы басталды. Оның басты мақсаты — ел дамуындағы ең маңызды міндеттерді анықтау. Қазақстанның барлық аймақтарынан түрлі ұсыныстар жиналды. Бүгінге дейін 540 мыңға жуық ұсыныс-тілек келіп түсті. Енді біз қоғамдағы өзекті мәселелерді айқын көріп отырмыз», — деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Осы орайда Мемлекет басшысы #BIRGE акциясына қатысып, азаматтық белсенділік

танытқан барша халыққа шын жүректен алғысын айтты. Өзекті мәселелерді шешу жолындағы он маңызды бағытқа тоқталды.

Бірінші бағыт — халықтың табысын арттыру. Бұл мәселені тұрақты және қарқынды экономикалық өсім арқылы ғана шешуге болады. Азаматтарымыз өз елінде алаңсыз өмір сүріп, еңбек етіп, ұрпағын тәрбиелеп, халқымыздың жетістіктеріне бірге қуанып, мақтан тұту үшін экономикалық өсім болуы тиіс. Осы ретте тау күндері еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуына арналған нақты міндеттер айқындалатын болады.

Екінші — сыбайлас жемқор-

лықты жою. Қоғамдағы өзара сенімге, жалпы мемлекетіміздің қауіпсіздігіне қатер төндіретін бұл құбылыс денгейін мейлінше төмендетуге бағытталған реформалар топтамасы дайындалып, сыбайлас жемқорлыққа қарсы жүйелі жұмыс жүргізіледі.

Үшінші — сот және құқық қорғау жүйесін реформалау. Құқық қорғау жүйесінің басты міндеті — халықтың сеніміне не болу.

Мемлекет басшысы төртінші маңызды бағыт — жаңа жұмыс орындарын ашу мен халықты лайықты жалақымен қамту екенін атап өтті. «Ұлттық табысты әділ бөлу мәселесі — стратегиялық маңызды дүние. Мемлекеттік бюджеттің қаражатын ең алдымен келешек зор мақсаттарға және жаңа жұмыс орындарын ашуға бөлу қажет», — деді Қ.Тоқаев.

Бесінші — тұрғын үй мәселесін шешу. «Түрлі санаттағы азаматтардың қолжетімді баспанаға ие болуына айрықша назар аударамын. Біздің алдымызда Бірыңғай тұрғын үй саясатын жасақтау міндеті тұр. Үкімет осы бағытта нақты шаралар қабылдайды», — деді Мемлекет басшысы.

Алтыншы — әліптегі әлеуметтік саясат. «Біз адам капиталын дамыту саясатын жалғастырамыз. Бұл бағытта, ең алдымен, не істеуіміз қажет? Жаппай білім беруді қолдау. Барлық тұрғындарға сапалы медициналық қызмет көрсету... Міне осы мәселелер бойынша біздің тұтас бағыт-бағдарымыз бар», — деді Президент. — Біз мұғалімдердің және дәрігерлердің мөртебесін көтеретін жаңа заңдар қабылдаймыз. Олардың құқығын қорғап, материалдық жағдайын жақсарту үшін тиісті мүмкіндіктер жасаймыз».

> [3]

ӘЛЕМДІК ҚОР НАРЫҒЫ

| Индекс | 2219.8 | 1.33% |
|-------------|---------|--------|
| KASE | 2219.8 | 1.33% |
| FTSE 100 | 7398.5 | 0.31% |
| MSCI World | 2139.7 | 0.20% |
| S&P 500 | 2885.7 | -0.03% |
| Dow Jones | 26048.5 | -0.05% |
| Russel 2000 | 1697 | -0.07% |
| Russel 3000 | 1509 | -0.29% |
| SSE Comp | 2909.38 | -0.56% |

| Тауарлар | 62.3 | 0.00% |
|----------|--------|--------|
| Мұнай | 62.3 | 0.00% |
| Мыс | 5860.5 | -0.06% |
| Қорғасын | 1928.5 | 0.63% |
| Мырыш | 2621.5 | 1.53% |
| Никель | 11809 | 2.10% |
| Алюминий | 1752 | 0.17% |
| Уран | 24.9 | 0.00% |

| Валюта нарықтары | 383.71 | 0.11% |
|------------------|--------|--------|
| EURKZT | 383.71 | 0.11% |
| USDKZT | 434.87 | 0.22% |
| USD RUB | 64.555 | -0.31% |
| USD UAN | 26.43 | -0.24% |
| USD BYR | 20805 | -0.21% |
| EUR USD | 1.1326 | 0.10% |
| GBP USD | 1.2741 | 0.15% |

ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТА

Доллар бағамының рекордтық көрсеткіші

Өткен бейсенбіде, әдеттегідей түстен кейін, Қазақстан қор биржасы (KASE) өзінің күндізгі сауда сессиясын аяқтағанын жария етті. Тек оның қорытындысы әдеттегіден тыс болатын. Соның нәтижесінде 6-шы маусымдағы екі (таңғы және күндізгі) сессияның қорытындысы бойынша доллардың орташа сараланған бағамы 384,53 тенгені құрады.

ИСАТАЙ КАМБАРОВ

Әдеттегіден тыс болуының себебі де осында еді — бұл ұлттық валютаның пайда болғанынан бергі бүкіл тарихындағы антирекорд. Бейсенбідегі сауда ауқымы 312 млн долларды құрады — соның алдындағы күнге қарағанда тағы 108 млн-ға артық соманы құрады.

Сөйтіп, бір тәулікте доллар 0,33 тенгеге қымбаттады. Айта кету керек, 384 тенге деңгейіндегі бағам саудалардың үлкен көлемде өрбуімен ерекшеленіп, аптаның басынан сол деңгейде сақталды.

АӨК: НӘТИЖЕЛІ ЖҰМЫСПЕН ҚАМУ

Аграршыға арналған несие

Халықты нәтижелі жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және азаматтарды кәсіпкерлікке ынталандыру мақсатында елімізде «Еңбек» бағдарламасы жүзеге асырылып жатқандығы мәлім. Жұртшылықты бизнеске баулу және өнімді еңбекпен қамту аясындағы қаржыландыру тетігі аялы кәсіпкерлері үшін елеулі көмек көзіне айналды отыр.

БОТАҒӨЗ ӘДІРРЕЙКЫЗЫ

«ҚазАгро» ұлттық холдингі нәтижелі жұмыспен және жаппай кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасын іске асыру шеңберінде ауыл кәсіпкерлігін қаржыландырудың басталғаны туралы хабарлады.

АӨК: НӘТИЖЕЛІ ЖҰМЫСПЕН ҚАМУ

Аграршыға арналған несие

Халықты нәтижелі жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және азаматтарды кәсіпкерлікке ынталандыру мақсатында елімізде «Еңбек» бағдарламасы жүзеге асырылып жатқандығы мәлім. Жұртшылықты бизнеске баулу және өнімді еңбекпен қамту аясындағы қаржыландыру тетігі аялы кәсіпкерлері үшін елеулі көмек көзіне айналды отыр.

БОТАҒӨЗ ӘДІРРЕЙКЫЗЫ

«ҚазАгро» ұлттық холдингі нәтижелі жұмыспен және жаппай кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасын іске асыру шеңберінде ауыл кәсіпкерлігін қаржыландырудың басталғаны туралы хабарлады.

БИЗНЕС&ЖАҢАЛЫҚ

АПТА ТЫНЫСЫ

Мемлекеттік-жекешелік әріптестік

Медициналық мекемелер салынады

Штетелді компаниялар Түркістан және Петропавл қалаларында медициналық мекемелер салады.



Премьер-министр А.Маминнің қатысуымен Тұңғыш Президент – Елбасының «Әлеуметтік қамқорлық» шараларын іске асыру және Мемлекет басшысының қазақстандықтардың денсаулығын сақтау мәселелері жөніндегі тапсырмаларын орындау аясында мемлекеттік-жекешелік әріптестік тетігі бойынша жана денсаулық сақтау нысандарын салу туралы келісімге қол қойылды.

Петропавл қаласында консультативтік-диагностикалық орталығы бар 500 төсек-орындық көпбейінді облыстық аурухана құрылысының жобасы туралы құжатқа Солтүстік Қазақстан облысының әкімі К.Аксақалов пен «YDA Holding» түрік компаниясының басқарма

төрағасы А.Хусейн қол қойды. Аурухана кешені 7 көпбейінді, тозған және бөлек-бөлек нысандардың орнына салынатын болады.

Тағы бір көпбейінді аурухана Түркістан қаласына салынады. Түркістан облысының әкімі Ө.Шөкеев, «VI-Holding» компаниясының консуриум-ы бақылаушы кенесінің төрағасы А.Рахымбаев және «YDA Holdings» түрік компаниясының басқарма төрағасы А.Хусейн 610 төсек-орындық көпбейінді

облыстық медициналық орталық құрылысының жобасы бойынша өзара ынтымақтастық туралы құжатқа қол қойды.

Құрылысқа, екі медициналық нысанды жабдықтауға нарылатын инвестициялардың жалпы көлемі 50 млрд теңгеге жуық соманы құрайды. Айтпа кетпей, бұл жобалар денсаулық сақтау инфрақұрылымдарын дамытудың өнiрлiк перспективасы жоғары аясында іске асырылады.

ҮКІМЕТ: КЕАЕЛІ МІНДЕТТЕР КӨШІНДЕ

Премьер-министр Аскар Маминнің төрағалығымен өткен кезекті Үкімет отырысында билығы қаңтар-мамыр аралығындағы еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуының және республикалық бюджеттің орындалуының қорытындылары қаралды.

БОТАҒӨЗ ӘБДІРЕЙҚЫЗЫ

Ұлттық экономика министрі Р.Деленов билығы қаңтар-мамыр аралығында ІЖӨ оң қарқын сақталғанын – өсім 4%-ті құрағанын айтты. «Инвестициялардың динамикасы ІЖӨ өсім қарқынынан жоғары. Осы жылдың 4 айындағы 6,7%-ке қарағанда, өсім 7,8%-ке дейін артты. Ауыл шаруашылығында және құрылыс саласында инвестициялар 1,5 есе, өнеркәсіпте 17,5%-ке өсті», – деді ҰЭМ басшысы. Өнеркәсіптік өнімнің билығы қаңтар-мамыр айларында 2%-ке артты. Құрылыс саласындағы жұмыстар екпін алып, 5 айдың ішінде өсім 8,8%-ке жетті. Өнеркәсіптік объектілері, автокөлік жолдарын, газ құбырларын салу, сондай-ақ ірі зауыттардағы құрылыс-монтаждау жұмыстары ұдайы. Ауыл шаруашылығында да тұрақты өсім байқалады. Өндіріс көлемі 3,7%-ке артты. Қызмет көрсету саласында желделу айлары, есепті кезеңде қаңтар-сәуір айларындағы 4,2%-ке қарағанда 4,7%-ке өсті. Аталған сектордың барлық салаларында динамиканың желделуі түскендігі аңғарылуда. Қызметтер сегментінде – сауда ең жоғары өсімді көрсетеді. Сатылымдар көлемі 5 айда 7,5%-ке ұлғайды. Бұл негізінен автокөлік құралдарын, автобөлшектерді және мұнай өнімдерін сату көлемінің артуымен байланысты. Көлік саласында 5,3%-ке дейін желделу тіркелген.

Ұлттық банк төрағасы Е.Досаев өткен мамырда айлық инфляцияның 0,6% құрағанын атап өтті. Инфляция жылдық көрсеткіште – 5,3%. Ұлттық банктің болжамдарына сәйкес, инфляция 2019-2020 жылдарға белгіленген 4-6% нақтыланған мақсатты дәліз шегінде сақталды. Тенгенің айырбас деңгейі өткен жылдың соңындағы деңгейде сақталды.

Отырыста Премьер-министрдің бірінші орынбасары – қаржы министрі Ә.Смайылов ағымдағы жылдың 5 айындағы мемлекеттік бюджеттің атқарылу қорытындыларын баяндады. Қаржы министрінің деректеріне қарағанда, 5 айдың қорытындысы бойынша бюджеттің барлық деңгейлеріне кірістердің өсуі байқалады: мемлекеттік бюджетте – 115%, республикалық бюджетте – 119% және жергілікті бюджетте – 106%. Есепті кезеңде мемлекеттік бюджетке 3,8 трн теңге сомандан табыс түсіп, бұл жоспардың 105,4%-ін құрады. Өткен жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда, бюджет табыстары 510 млрд теңгеге артты. Жо-

спар 2,7%-ке немесе 73 млрд теңгеге асыра орындалды. Ә.Смайылов орталық және жергілікті органдар тарапынан мемлекеттік сатып алулар рәсімдерін уақытылы аяқтауды маңыздылығын атап өтті. Сондай-ақ мемлекеттік аудит және камералық бақылау бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстарға

бойынша шараларды күшейтуді тапсырды. Билығы мамырда айлық инфляция 0,6% құрады. Осылайша жыл басынан бері инфляция 2,4% болды. А.Мамин белгіленген дәлізге (4–6%) сәйкестігіне қарамастан, бірқатар өнiрлерде ауыл шаруашылығы тауарларына бағаның өсуі байқалғанын айтты. «Қазір жеміс-жидек пен

Оң қарқын сақталып тұр



тоқталды. Министр 5 айда 1 462 аудиторлық іс-шара өткізілгенін, аудитпен 292 млрд теңге бөдет-жет қаражаты қамтығанын айтты. Бұл ретте 48 млрд теңге сомасына қаржылық бұзушылықтар анықталған. Тауарларды жеткізу, қызмет көрсету және жұмыстарды орындау арқылы жалпы 39 млрд теңге сомасына қаражаттар өтелген. Аудит объектілеріне қызметті жетілдіру және тиімділікті арттыру бойынша 1 170 ұсыным беріліп, олардың 669-ы орындалды. Қалғандарына қатысты жұмыстар қазір жүргізілу үстінде. Сонымен қатар 4,3 трн теңге сомасына камералық бақылаумен 676 мың мемлекеттік сатып алулар қамтылды. Тексерулердің нәтижесінде 261 млрд теңге сомасына 13 593 рәсім бойынша мемлекеттік сатып алу туралы заңнаманы бұзушылықтар анықталған. Аудит объектілеріне бұзушылықтарды жою туралы 13 478 хабарлама жіберілді. Соның нәтижесінде, 215 млрд теңге сомасына бұзушылықтарға жол берілмеді. Олар конкурстардың қорытындыларын шешімдерін болдырмау және конкурс құжаттамасына өзгерістер енгізу арқылы шешілді.

Жыныда қаралған тақырып бойынша сондай-ақ бірқатар салалық министрліктер басшыларының және өнiрлер әкімдерінің есептері тыңдалды. Үкімет басшысы өнiрлер әкімдеріне құрылыс, инвестициялар, өнеркәсіп және тұрғын үйді пайдалануға беру салаларында көрсеткіштердің өсуін қамтамасыз ету

көкөністердің көп уақыты, сондықтан бағалар арзандауы керек. Әкімдер әсіресе әлеуметтік маңы бар азық-түлік тауарларының бағасын тұрақты ұстау бойынша нақты шаралар қарастырды», – деді Үкімет басшысы.

Республикалық бюджеттің орындалуы бойынша конкурстық рәсімдерді уақытылы өткізу бойынша күшейтілген жұмыстарды жалғастыру қажеттігін атап өтті. Бұл бюджет қаражатын игеру бойынша тәуекелдерді жоюға мүмкіндік береді.

Мәселені қорытындылай келе, А.Мамин Елбасының стратегиялық бағдарын және Мемлекет басшысының сайлауалды бағдарламасын толығымен жүзеге асырудың маңыздылығын атап өтті. Бұл – экономиканың, инфрақұрылымның тұрақты дамуы, қолжетімді баспамен қамтамасыз ету, сонымен қатар білім беру, денсаулық сақтау мәселесін жақсарту арқылы халықтың табысын және тұрмыс сапасын арттыру. Президенттің сайлауалды тұғырнамамының стратегиялық міндеттерін тиімді жүзеге асырудың арқасында әлеуметтік мәселелерді шешу мүмкіндік жасалады. Нәтижелі жұмыспен қамту – экономиканың дамуымен, тұрғындардың табысын арттырумен, баскелі өнiрiстердiң ашылуымен тікелей байланысты мәселе. Осы ретте барлық әкімдер мен мемлекеттік органдардың басшылары инвестицияларға, шағын және орта бизнестің дамуына барынша көңіл бөліп, бұл жұмыстарды үздіксіз жүргізулері қажет.

ЕАЭО – Қытай

Өнiрлiк құндылықтар тізбегі



Жұрда өткен Петербург халықаралық экономикалық форумы аясында Еуразиялық экономикалық одақ пен Қытай Халық Республикасының келен шекаралары арқылы тасымалданатын тауарлар мен көлік құралдары туралы ақпарат алмасу жөніндегі келісімге қол қойылды.

Құжатқа ЕАЭО елдері мен КХР елдерінің премьер-министрлерінің орынбасарлары, ал ЕЭК атынан

ЕЭК Алқасының төрағасы қол қойды. Қазақстан атынан Премьер-министрдің бірінші орынбасары – қаржы министрі Әлихан Смайылов қатысты.

Келісімнің мақсаты – Еуразиялық экономикалық одақ пен Қытай Халық Республикасының келен шекарасы арқылы тасымалданатын халықаралық тасымалдаудың көлік құралдары мен тауарлар туралы ақпарат алмасу саласындағы

ынтымақтастықты ұйымдастыру.

«Еуразиялық экономикалық одақ, Болашақ стратегиясы» сессиясында сөз сөйлеген Ә.Смайылов ЕАЭО елдерінде ынтымақтастыққа, өнiрлiк құндылық тізбектерін құруға көп көңіл бөлінуі керектігін айтты. Мысалы, өнеркәсіп, АӨК, көлік және басқа да салаларда кен ақуымды кооперациялық жобалар іске асырылуы мүмкін. Ә.

Смайылов «Еуразиялық өнеркәсіптік кооперация, қосалқы мердігерлік және технологияларды беру желісі» жобасын іске қосу туралы жариялады, ол кооперативтік байланыстар арқылы шағын және орта бизнес кәсіпорындарын өндіріс тізбектеріне тартуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар ол 2025 жылға дейін Еуразиялық экономикалық интеграцияны дамытудың стратегиялық бағыттары әзірленіп жатқанын айтты.

Жаһандық сауал

Ауыл шаруашылығына қандай өзгерістер керек?

«Планетамыздағы адамдар саны 2050 жылы 10 миллиардқа жетеді. Мұнда адамды тамақтандыру үшін рекордты мөлшерде азық-түлік өндіруге тураы келеді. Сол себепті ауылшаруашылық саласын өзгерту керек», деп жазады ВВС басшысы.



«Біріншіден, робот-фермерлерді құрастырған жөн. Бұл фермерлерге тракторда жүріп қара жұмыс істемей, басқа жұмыстарға көңіл бөлуге септігін тигізеді. Small Robot Company фермерлерге арналған Том, Дик, Гарри атты роботтарды құрастырған болатын. Бұлар түзде жұмыс істеп, өсімдіктерді сараптан, қажетті мөлшерде су құя алады», деп жазады автор. Екіншіден, трактормен істелетін жұмысты роботтарға таспыру керектігі айтылады. Трактор ауыр болғандықтан, топырақты таптайды. Топырақ тығыздалып, ауа мен

суды ұстап тұру көрсеткішін азайтады. Ал трактордың орнына жеңіл роботтарды пайдалану осы проблемаларды шешуге көмектес алады. Үшіншіден, қалдықтарды қайта өңдеу керек. БҰҰ мәліметтеріне сенсек, өндірілген азық түліктердің үштен бір бөлігі қоқысқа тасталады. Ауылшаруашылық өнімдері экспортты бойынша бірінші орында тұрған АҚШ пен екінші орындағы

Нидерландқа қарап-ақ қалдықтардың үлкен проблема екенін көруге болады. Нидерланд 2030 жылға қарай Еуропадағы алғашқы болып қалдық санын екі есе азайтуға бекініп отыр», деп жазады автор. Оның пайымынша, 2050 жылы 10 миллиард адамды тек ауыл шаруашылығы мен тамақ өндірісі салалары тұрақты болса ғана азық-түлікпен толық қамтуға болады.

ТУҒАН ЖЕР



ТАБАН-ҚАРАҒАЙ ҮСТІРТІ

Табан-Қарағай үстіртінің аспан астындағы пейіш деп жиі атайды. Алматы облысының тура орталығында орналасқанымен, ол туристер үшін толық зерттелмеген, әрі жетуде оңай емес жер болып келеді. Алайда, осында жете алған табанды фотосуретшілерге берер бұл мекеннің сыйы бар. Мұндағы пейзаждар бүкіл Қазақстанның бар пейзажы тоғасқан! Қызық пішінді жартастар да, асқақ таулар да, алуан түрлі су-өсімдіктермен көмкерілген алқаптар да бар. Бұл торпаған аспан астында үйір-үйір жылқы, табын-табын сиыр, отар-отар қой жайылып жүреді.

БИЗНЕС&БИЛІК

ИНАУГУРАЦИЯ

Халық өз таңдауын жасады

Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына ант берді

> [1]

Жетінші – өңірлерді дамытудың жана бағдары. «Біздің қағидамыз: Қуатты аймақтар – Қуатты Қазақстан. Азаматтарымызды толғандырған нақты мәселелер жергілікті деңгейде шешілуі тиіс. Жергілікті өзін-өзі басқару жүйесін нығайтамыз. Аймақтағы қордаланған мәселелерді шешуге халық белсене араласатын болады», – деді К.Тоқаев.

Сегізінші – «Рухани жаңғыру» құндылықтары біздің басты рухани бағарымыз. Тарихқа құрметпен қарау, Отанға адал болу, ғылым-білімге деген ұмтылыс – біздің халқымыздың бойындағы асыл қасиеттер. Бұл қасиеттер біздің халқымыздың бірлігін және ұлтмыздың жасампаздығын нығайтады, бәсекеге қабілетті ел болашақ жол ашады. Қазақстанды болшаққа бастайтын – жастар. Сондықтан рухани жаңғыру бағдарламысын жас ұрпақты тәрбиелеуге бағыттаймыз деп қажет.

Тоғызыншы – сыртқы саясат. Қазақстан – әлемдік қауымдастыққа ашық, бейбітшілікүйдіргіш сыртқы саясатпен, халықаралық қатынастарда сенімді және жауапты серіктес ретінде танылып, жоғары белдеге ие болған ел. Еліміз сыртқы саясатта сындарлы, теңдестірілген, көпекторлы бағытты жаңастыратын болады. Сыртқы саяси қызмет елімізге, ұлттық бизнеске, әрбір азаматқа нақты пайда әкелуі тиіс.

Онныншы – жастар Қазақстанның дамуында шешуші рөл атқаруы, прогрестің қозғалуы күші болуы тиіс. «Елбасы 2019 жылды – Жастар жылы деп жариялады. «Жастар – ел тірегі» арнайы жобасы қолға алынды. «Жас кәсіпкер» атты жастардың бизнес-бастамаларының дамуы бағдарламасын жүзеге асырамыз, жастар стартаптарын қолдайтын боламыз. Жастарды жұмысқа орналастыру бағдарламасын іске қосамыз. Менің міндетім – сіздер өздеріңіздің ең үлкен

Олжас СҮЛЕЙМЕНОВ,
ақын, қоғам қайраткері:

– Ел президентін сайлау – мемлекеттің болашағын айқындайтын күн. Сондықтан сайлауға қатысатын, еліміздің жартысы боташағы үшін дауыс берген әрбір азаматтың пікірі маңызды. Мен де өз күні өз таңдауымды жасадым. Отбасымымен бірге Алматы қаласында дауыс бердім.

Еліміздің саяси өміріндегі осынау маңызды оқиға сайлау өткізу тарихында ресми ретінде шетелдік байқаушылардың қатысуымен өтті. Халықаралық бақылаушылар кезектен тыс президенттік сайлаудың дәлі, сәтті өткенін атап өтуде. Бұл сайлау нақты да, нақты да осыны көрсетті. Сайлаудың нәтижесінде жеңіске жеткен беделді де тәжірибелі саясаткер Қасым-Жомарт Тоқаев ұлықтау рәсімінде Қазақстан халқына ант беріп, мемлекет басшысы қызметіне кірісті. Президентің ұлықтау рәсіміндегі сөйлеген сөзі елімізге ашық аспан, халыққа жақын болып және әрдайым жақсы көңіл-күй сыйлайтын сенім ұлағаты көңілдерге.



Рүстем ӘБДІРШЕВ,
кәсіпкер:

– Еліміздің саяси өміріндегі маңызды оқиға – кезектен тыс президент сайлауының үдерісін бақылауға қатысқан халықаралық байқаушылар оның дәлі, ашық өткенін атап өтуде. Бұл сайлау қорытындысын Тоқаев саясаткер ретінде бірден қоғамдық мандат деп есептеуге толық негіз бер. Жаңадан сайланған Президенттің ұлықтау рәсімінде айқын халықтың табысын арттыру, әділетті әлеуметтік саясат, «Рухани жаңғыру» бағдарламасы жалғасатынын туралы сөзі көңілден шықты. Зиялы отбасынан шыққан адамның мемлекеттік билікке келуінен өнер өкілетіндік өкілдері үлкен үміт күтеді. Елімізде жүріп жатқан бар саладағы жаңғыруға рухани сала қайраткерлерінің қосар үлесін жасау түсінімін деп сенім білдіреді.

Қасым-Жомарт Тоқаев – ел беделді де тәжірибелі, нақты да саясаткерлердің бірі. Ол елімізде сыртқы саяси бағыттағы саясаттағы сақталып, Қазақстанның Түркия Президенті бастаған барлық реформалар жалғасатынын сенім білдірді. Ұлықтау рәсімінде «Атқа адал болу, серікке берік болу – менің халық алдындағы парызым», – деп айтқанындай, халқымыздың кешегі сайлауды өзіне артық үмітін ақтады деп сенеміз.



армандарының іске асыруының және жеке «табыс тарихының» жасауы үшін барлық мүмкіндікті жасау», – деп Мемлекет басшысы. «Алдымызда ауқымды жалпыхалықтық міндеттер тұр. Мақсатымыз – айқын, жолымыз – ашық! Біз алдымыздағы барлық қиындықтарды бірге еңсереміз. Біз қуатты әрі гүлденген Қазақстанның өркендеуі үшін бірге еңбек етеміз. Антқа адал болу, серікке берік болу – менің халық алдындағы парызым. Қазақстанның жарқын болашағы үшін, халық үшін аянбай еңбек етуге серт беремін», – деп түйінделі сөзін Қасым-Жомарт Тоқаев.

Ақорда резиденциясында Қазақстан Республикасы Президенті сайлауының қорытындылары бойынша отандық және шетелдік журналистер үшін өткен баспасөз конференциясында Мемлекет басшысы сайлау үдерісін бақылауға 1000-нан астам халықаралық миссияның өкілдері,

сондай-ақ 40-тан астам елден келген 350-ге жуық журналист қатысқанын айтты.

Баспасөз конференциясына 66, соның ішінде 22 шетелдік бұқаралық ақпарат құралдарының атынан 107 тілші қатысты. Мемлекет басшысының тығыз жұмыс кестесіне қарамастан журналистермен кездесу 1 сағаттан аса уақытқа созылды. Қасым-Жомарт Тоқаевқа өткен президент сайлауына, Қазақстан Республикасының ішкі және сыртқы саясатына қатысты 30-ға жуық сұрақ қойылды. Сонымен қатар, Президентің Сирия қаттығысы, Ресеймен, Қытаймен және басқа да елдермен қарым-қатынас туралы пікірін білдірді. Сондай-ақ баспасөз конференциясында қазақстандықтарды мазадан жүрген билік транзиті, әлеуметтік желілердің бұғатталуы, жемқорлық, АЭС құрылысы, халықты әлеуметтік қорғау, Парламент сайлауы мен Үкіметтің отставкасы, сайлау

сайлаудағы бәсекелестердің платформалары мен ұсыныстарына құлақ асу мәселелері туралы да айтылды. Мемлекет басшысы жеке мәселелерге байланысты да бірқатар сауалға жауап берді.

Сонында Қазақстан Президенті сайлау үдерісін жариялап көрсетуге және оның ашық өтуін қамтамасыз етуге қосқан үлесі үшін журналистердің бәріне ризашылық білдіріп, осындай кездесудің дөструге айналдырғанын айтты.

Айта кетейік, Орталық сайлау комиссиясы шығарған қорытындыға сәйкес, 9 маусымдағы кезектен тыс президенттік сайлауда кандидат Қасым-Жомарт Тоқаев сайлаушылардың 70,96 процент дауысын (сайлаушылардың 6 539 715 дауысы) алып, жеңіске жеткен болатын. Осыған байланысты Орталық сайлау комиссиясы ҚР Президентінің ант беру күнін 12 маусымға белгілеу туралы арнайы қаулы қабылдады.

ӘЛЕМДІК АҚПАРАТ



М. Жұман – әлем үздіктері қатарында

Ғаламдық деңгейде әр саладағы ең үздік кәсіпкерлерді жыл сайын марапаттайтын EY World Entrepreneur Of The Year байқауында биыл еліміздің үздік іскері Марат Жұман аталып отыр. Ол 1998 жылы кез-келген елге ғаламдық деңгейде қалаған түпкірімізге күлкінің барлық түрімен жүктерді сенімді тасымалдау қызметін ұсынатын Atasu компаниясын құрады. Қазір оның 8000 клиенті бар және жылдық жүйкәйыналымы 10 миллион тенгеге жеткен, деп жазады <https://www.ey.com> сайтынан.

Мараттың негізгі мақсаты пайда емес, клиенттермен үзекерімді қатынастар орнату. Оның компаниясы тасымалдаудан өзге – логистикалық терминалдар, жүктерді жеткізіп беру-жөнелту, күрерлік қызметтер, сондай-ақ брокерлік және кедендік қызметтер де көрсетеді.

Логистика саласында үздік бола тұра, Атасу Қытай мен Еуропа арасында Орталық Азия мен Қазақстан арқылы сауданың жедел өсуінен пайда көрген. Өз қуатын одан әрі кеңейту үшін компания 2018 жылы қытайлық CITIC Capital Silk Road халықаралық қорынан инвестициялар тартқан, дейді сайт хабарламасында.



McKinsey & Company еліміз әлеуетін жоғары бағалайды

Қазір қай ел болмасын жасанды сана (ЖС) саласында әлемдік қосбасы болуға ұмтылады. Оларды ЖС технологияларының өсіп келе жатқан келешегі мен оны пайдаланудың мүмкіндіктері және адамзат үшін маңызды мәселелерді шешудегі тереңрек талдау өрістері өзіне тартады. McKinsey & Company өз зерттеулерінің мәліметтеріне сәйкес, Қазақстанда бұл саланың әлеуеті жоғары екенін мәлімдейді www.mckinsey.com сайтында.

McKinsey & Company-дың Қазақстандағы басқарушы серіктесі Йохен Бербенер: «Қазақстанға 2030 жылға дейін ІЖӨ-нің жылдық өсімі 5–6%-ға жетуіне – ЖС технологиялары және терең талдаулар мүмкіндік беретін – негізгі факторлардың біріне айналуы мүмкін. Бұл жұмыспен қамтуды үдету қарқынын саябырсуы жағдайында экономикалық өсудің айтулы ықпалына айналатын – еңбек өнімділігін арттыру есебінен жүзеге аспақ», деп түйіндейді.



Біздің Гена Forbes санатына кірді

Америкалық Forbes әлемдегі сайысқа қатысулары аса жоғары төленетін спортшылардың дәстүрлі рейтингін ұсынады. Биыл мұнда бейсболдың Басты лигасының жұлдыздары: Нолан Аренало, Брайс Харпер, Мэни Мачало және Майк Траут кенінен орын алды.



Есепті кезең аралығында олардың жана ұзақмерзімді келісім-шарттары рекордтық пайдалы боп табылып, жалпы сомасында 1,3 млрд АҚШ долларын құраған.

Біз үшін қуаныштығы, боксшымыз Геннадий Головкин, Forbes Kazakhstan-ның селебрити рейтингінің үздіксіз қосбасымыз жахандық тізімде 95-орыннан табылған.

Батыр РАХМЕТҮЛЛИН

ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТА

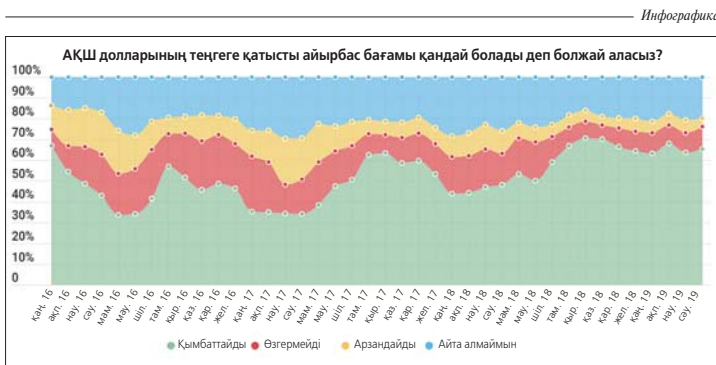
Доллар бағамының рекордтық көрсеткіші

> [1]

Ұлттық банк «Сыртқы валюталық нарықта 2019 жылғы 24 мамырдан 31 мамыр аралығында неғұрлым маңызды оқиғалар Д.Трампын заңсыз көші-қонға қарсы күрес мақсатында АҚШ-қа Мексикадан әкелінетін тауарларға 5% мөлшерде баж жариялауы, Үндістанды АҚШ-қа баж төлемей тауарлар әкелуге мүмкіндік беретін мәртебеден айыру, Пекиннің өнеркәсіпте және әскери жабдықтар өндірісінде қолданылатын сирек кездесетін металдарды АҚШ-қа әкелуге шектеулер енгізу мүмкіндігі туралы хабарларға байланысты АҚШ пен КХР арасындағы сауда-саттық тайталастың күшеюі, АҚШ ІЖӨ-нің 1-тоқсанда +3,1% (3,2% алдын алғы деректермен салыстырғанда) өсуін соңғы бағалауын жариялау болды», – деп себептерді атап берді.

ХАЛЫҚ БАҒАМНЫҢ КҮЛДЫРАУЫНА СЕНБЕЙДІ

Тағы бір маңызды фактор – құнысзандыдан күтілуі. Мамырдың соңында реттеуші халықтың инфляция болуын күтуіне кезекті сұрау салудың ноиижелерін жариялады. Сұрау салудың өзі сәуірде орын алған, яғни, доллар бағамы мен мұнай бағасы айтарлықтай тұрақты болған кезең. Соның өзінде, президенттік сайлауды өткізгеннен кейін болуы мүмкін құнысзандық болжамының, үрейлі көңіл-күйі аңғарылған болатын. Әрбір үш респонденттің екеуі, доллардың теңгеге бағамы өседі деп есептеген. Қатарынан 9 айдан бері сұрау салынғандардың орта есеппен 66,5%-ы осындай жауап берген. Оптимистер қатары азыайп барлауы: сөзінде теңге нығайтынын күтеміз деп, сұрау салынғандардың 3,9%-ы ғана



мәлімдеген. Бұл сұрау салу жүргізілген бүкіл уақыт (2016 жылдың қантарынан бастап) бойындағы минимум. Сонымен, доллардың арзандайтынына, 25 қазақстандықтың тек 1-уі ғана сенеді екен (Инфографика).

Екінші жағынан, қазақстандықтар жинақтаған қорларының америкалық валютаға аударуға да асықпайтын жөнінде. Колма-кол түріндегі қорланымдары бар, респонденттердің 22,1%-ы ғана, ақшаларын долларды сақтайды екен. Бұл сұрау жүргізілген барлық уақытындағы ең төменгі көрсеткіштердің бірі. Тенгенің үлесі, керісінше, 84,8%-ға дейін өсіпті – бұл ең үлкен көрсеткіштердің қатарынан саналады.

Сонымен, қарама-қайшы жайт көрінсін береді: қазақстандықтар барған сайын теңгенің нығайтынына сенімін жоғалтқан, сөйте тұра, оның ессінде таңдауларын шетелдік валюта пайдалына бөлуге де асыға қоймайды екен.

Мұны тек сұрау салу ғана емес, ресми мәліметтер де айқындай түседі: айырбас пункттеріндегі нетто-сату көлемдері мен банк секторын долларсыздандыру көрсеткіштері осының айғағы.

ВАЛЮТА БАСҚЫНШЫЛЫҒЫ ЖҮЗЕГЕ АСА МА?

Айтпақшы, нарықтың кәсібі қатысушылары да теңгенің нығайуына сене қоймайтын тәрізді. Қазақстан қаржыгерлері қауымдастығы, сұрақтарының бірі – 12 айдан кейінгі доллар бағамы бойынша болжам келесі – тұрақты тұрса сұрау жүргізіп келеді.

Мамыр айының бірінші жартысында, америкалық валюта 380 теңгеден төмен болған кезде, орташа болжам 390,3 теңгені құрады.

Айта кету керек, Ұлттық банк бағам құруға араласуға әзір. Досаев айтарлықтай құбылмалылық

тұсындағанда басқарушының жағдайлы қалыптастыру үшін қажетті шаралар қабылдауға даяр екенін атап айтты. Басқыншылық бойынша нетто-мәмілдердің ресми көлемі 2018 жылдың қыркүйегінен бері нөлге тең. Қағаз жүзінде бұл, араласу болмағанын аңғартады. Алайда, жок дегенде бір рет – Нұрсұлтан Назарбаев орнынан кететінін жариялағанда басқыншылық болды.

«Егер тұңғыш президент – Елбасының 19 наурыздағы мәлімдемесінен кейінгі жағдай туралы айт-тар болсақ, 20 наурызда нарыққа айтарлықтай қысым болды. Нарыққа біз араластық, 20 наурыздағы қатысушымыздың сомасы \$304 миллион болды», – деп түсіндірді Ұлттық банк басшысы.

Оның айтуынша, басқыншылық алтын-валюталық резерв есебінен жүзеге асқан, бірақ наурызынан аяғына дейін теңгерім қалпына келтірілген.

БИЗНЕС&ҚАРЖЫ

НАРЫҚ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ

▶ ҰЛТТЫҚ БАНК

ТЕНГЕ БАҒАМЫНА ЭСЕР ЕТКЕН ФАКТОРЛАР

Ұлттық банк төрағасы Ерболат Досаев тенге бағамына әсер еткен факторларды атады.

Биылғы мамыр айында айлық инфляция 0,6% құрады. Ал жылдық инфляция 5,3%-ға дейін көтерілген. «Соңғы уақытта ішкі валюта нарығындағы жағдайға мұнайдың әлемдік бағасы көп ықпал етті. 27 мамыр мен 5 маусым аралығында мұнай бағасы 60,6 долларға дейін, шамамен 13%-ға төмендеді. Алайда соңғы екі күнде мұнай бағасы өзгерді, бүгін 62,3 доллар болды (11 маусым – ред.). Бұған АҚШ пен Мексиканың заңсыз көші-қонды бақылауды күшейту туралы келісімі келуі әсер етті. Сонымен бірге, 2019 жылдың екінші жарытысында мұнай экспорттаушы елдер ұйымы өз келісімін ұзартуы мүмкін. Салдарынан 27 мамыр мен 5 маусым аралығында тенге бағамы 1,3%-ға әлсіреді», – деп атап өтті Ерболат Досаев үкімет отырысында.

Қаржы реттеуішінің басшысы жағдайдың тұрақталғанын, 5-10 маусым күндері ұлттық валютаның 0,3%-ға нығайғанын, сондай-ақ Ұлттық банктің базалық мөлшерлемесі 9% деңгейіне сақтап қалатынын мәлімдеді.

▶ БЮДЖЕТ

73 МИЛЛИАРД ТЕНГЕГЕ АСЫРА ОРЫНДАЛДЫ

Биыл қаңтар-мамыр айлары аралығында республикалық бюджет кірістері 2 трлн 783 млрд теңгені құрады.

Осылайша жоспар 2,7%-ға немесе 73 млрд теңгеге асыра орындалды, деп хабарлады сейсенбідегі үкімет отырысында премьер-министрдің бірінші орынбасары – қаржы министрі Әлихан Смайылов. «Асыра орындау сомасы негізінен салық арқылы жиналды. Оған экспорттық тауар бажы мөлшерлемелерінің және бірқатар салалардағы тауарлар өндірісі мен қызметтерінің көлемінің өсуі сынды негізгі факторлар ықпал етті. Алайда корпоративтік табыс салығы (-17 млрд теңге) және импортқа салынатын қосылған құн салығы (-38 млрд теңге) бойынша жоспар орындалмады», – деп атап өтті министр.

Әсіресе екінші деңгейлі банктер табысының әлі де төмендеуі корпоративтік табыс салығының толық орындалмауына себеп болған. Бірқатар ірі салық төлеушілерден түсімдердің азаюына байланысты импортқа салынатын КҚС орындалмады. Министрдің айтуынша, жергілікті бюджеттердің өз кірістері 113,4%-ға немесе 120 млрд теңгеге артығымен орындалып, 1 трлн 17 млрд теңгені құраған.

▶ ЖАЛПЫ ІШКІ ӨНІМ

ӨНІМ КӨЛЕМІНІҢ АРТУЫ ЖАЛҒАСТЫ

Биылғы жылдың алғашқы бес айында жалпы ішкі өнімнің өсуі жалғасты.

Осы орайда үкімет отырысында ұлттық экономика министрі Руслан Дәленов: «Жалпы ішкі өнімнің өсуі 4% құрады. Жылдық мәндігі инфляция деңгейі 5,3% болып отыр. Бұл – инфляция дәлізінің 4-6% шегінде. Инвестициялық динамикасы 7,8% деңгейі өсуі көрсетіп, жалпы ішкі өнім өсу қарқынында да асып түсті. Ауыл шаруашылығы мен құрылыстағы инвестиция бір жарым есеге, өнеркәсіптегі инвестициялар 17,5% өсті. Өткен аймен салыстырғанда халықаралық резервтер 0,4% өсті. Олардың көлемі 86,7 млрд долларды құрады», – деп атап өтті.

Тұтастай алғанда жалпы ішкі өнім өсімінің артуы байқалып отыр. «Биылғы қаңтар-мамыр айларында кен өндіру өнеркәсібі 2% ұлғайды. Бұл ретте мұнай өндіру көлемі 3,2% қысқарды. Мұны жоспарлы жөндеу жұмыстарымен байланыстыруға болады. Сонымен қатар өңдеу өнеркәсібіндегі өсім 3,6% құрады. Бұл мұнай өндірудегі қысқарудың орнын толтырды. Құрылыс қарқыны да ұлғайып, 5 айда 8,8% өсті. Әсіресе, өнеркәсіп нысандарының, автомобиль жолдарының, газ құбырларының құрылысы артты. Сондай-ақ ірі зауыттарда құрылыс-монтаждау жұмыстары көбейді», – деді министр.

Ауыл шаруашылығында да орнықты өсу байқалғаны атап өтті. Агроталада өндіру көлемі 3,7% артты.

▶ НАРЫҚ: ОТАНДЫҚ КӨЛІК

ЖАҢА НЕСИЕЛЕУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Ұлттық банк отандық көлік сатып алатындарға жаңа несиелер бермек.

Ұлттық банктің сайтында жарияланған отандық автокөлік сатып алушыларды несиелеу бағдарламасында көрсетілгендей, елімізде 3,8 миллион көлік бар. Соңғы 10 жылда жеңіл автокөліктер паркі 49%-ға артқан. Екінші деңгейлі банктердің жеке тұлғаларға автотенісе беру қоржыны 20,3 пайыз болды. 356 млрд теңге несиелер берілді. Автокредиттердің жалпы үлесі 10,7%-ға артты. Биылғы екінші деңгейлі банктер 222,1 млрд теңге сомаға 92,5 млн автотенісе берген. «Қазақстанның автомобиль өндірісі кешені 2015-2016 жылдардағы өндірістің азаюынан енді қалпына келіп жатыр. Нарық әлі толық қамтылмаған. Отандық өндірістің дамуына көп мүмкіндік бар», – делінген құжатта.

Ұлттық банк болашақта отандық көлік сатып алушысы келетіндерге мынадай жеңілдік қарастыраған: Берлетің ең жоғары несиелері 15 миллион теңгеден аспасуы керек; несиелік жылдық пайыздық мөлшерлемесі 4 пайызбен 7 жылға дейін беріледі.

Рымтай САҒЫНБЕКОВА

▶ СТАТИСТИКА

Биылғы мамырда тұрғын үй нарығындағы бағаның өзгеруі

ТҰРҒЫН ҮЙ НАРЫҒЫНДАҒЫ БАҒАНЫҢ ӨЗГЕРУІ

кезең соңына, өткен жылғы желтоқсанға пайызбен, өсуі +, төмендеуі -

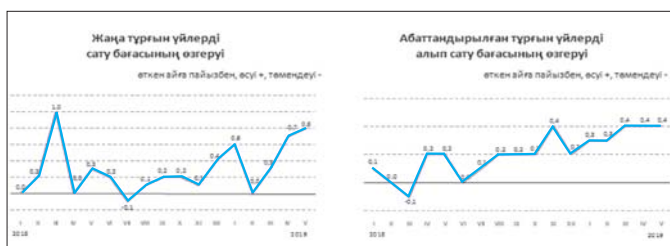
| | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 жылғы мамыр |
|--|------|------|------|------|------|------|------|------|------------------|
| Жаңа тұрғын үйлерді сату | 7,1 | 12,1 | 9,6 | 11,5 | 15,8 | -3,6 | 1,3 | 2,6 | 2,4 |
| Абаттандырылған тұрғын үйлерді алып сату | 4,3 | 16,8 | 13,8 | 17,6 | 9,1 | -0,7 | -1,6 | 1,9 | 1,9 |

ТҰРҒЫН ҮЙ НАРЫҒЫНДАҒЫ БАҒА

пайызбен, өсуі +, төмендеуі -

| | 1 шаршы метрлік бағасы, теңге | 2019ж. мамыр | | | | 2019 жылғы қаңтар-мамыр 2018 жылғы қаңтар-мамырға |
|--|-------------------------------|----------------|--------------------|----------------|--------------------|---|
| | | 2019ж. сәуірге | 2018ж. желтоқсанға | 2018ж. мамырға | 2015ж. желтоқсанға | |
| Жаңа тұрғын үйлерді сату | 282 314 | 0,8 | 2,4 | 3,6 | 2,6 | 3,1 |
| Абаттандырылған тұрғын үйлерді алып сату | 192 201 | 0,4 | 1,9 | 3,3 | 1,4 | 2,7 |
| Абаттандырылмаған тұрғын үйлерді алып сату | 119 704 | 0,3 | 1,2 | 2,7 | 6,5 | 2,9 |
| Абаттандырылған тұрғын үйді жалға алу төлемі | 1 431 | 0,0 | 2,2 | 7,4 | 12,2 | 7,5 |

*Бастапқы, таза әріненген пәтерлердің жалғыз ауданының бір шаршы метрінің республика бойынша орташа бағасы.



2019 жылғы мамырда өткен аймен салыстырғанда жаңа тұрғын үйлерді сату бағалары – 0,8%, абаттандырылған тұрғын үйлерді алып сату – 0,4%, алу төлемі өткен айдағы деңгейге қалды.

А.САНДЫҚБАЕВА

▶ НЕСИЕ

39 жоба қаралуда

БҚО-да «Қарапайым заттар экономикасы» жобасын түсіндіру және насихаттау бойынша жұмыстар белсенді жүргізілуде.

ГҮЛБАР ДЫБЫСҚАЛИ

Облыстық кәсіпкерлік кәсіпкерлік және индустриалды-инновациялық даму басқармасының басшысының орынбасары Бақдәулет Ибраимовтың айтуынша, «Қарапайым заттар экономикасы» қалыптастырудың мақсаты – сырттан келетін заттар санын азайтып, халықтың күнделікті тұтынатын азық-түлік, киім-кешек сияқты тұрмыстық заттарды өз аумағымызда, яғни елімізде өндіру. Сол арқылы жаңа жұмыс орындарын ашып, ел-жұрттың тұрмысын жақсарту көзделеді. «Қарапайым заттар экономикасы» жобаның кенесі құрылып, оның құрынама жергілікті атқарушы органдар, «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ және бизнес-қауымдастық өкілдері кірді. Кенес іскерлік жобаларды бизнес-жоспар жасау кезеңінен бастап қаржыландыруға дейін сүйемелдеуді жүзеге асырады және үнемі жобаларды бақылайды.

– Бүгінгі таңда үн-жарма өнеркәсібі өнімдерінің өндірісі бағытына 10 млн. теңге мөлшерінде бір несиелерді. Енді бір жобаға 150 млн. теңге беру мақұлданды. Екінші деңгейдегі банктерде жалпы шамасы 205 млн. теңге болатын үш жоба кәсіпкерлерден қабылданды. Жалпы шамасы 39,1 млрд. теңге болатын 39 жоба қаралуда. Оның ішінде азық-түлік өнеркәсібі салысынан 31, жеңіл өнеркәсіптен – 9, қызмет көрсету салысынан үш, жиһаз өндірісінен бес, химия өнеркәсібі салысынан екі жоба бар, – деді Бақдәулет Ибраимов.

▶ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘДЕНИЕТ

Сыйластық сыбайластықпен өлшенбейді...



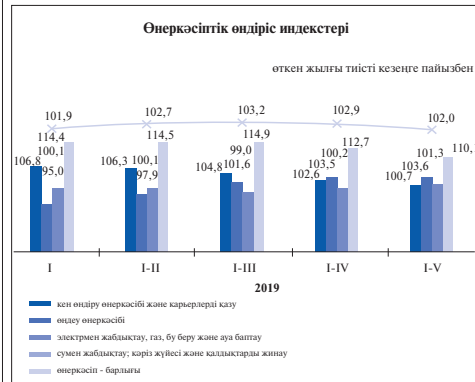
Жемқорлық қоғамның барлық салаларын қамтып отыр. Экономика саласында жемқорлық көпкөлемді экономикалық болуына, нарықтық бәсекенің тетіктерін бұзуға әкеп соқтырса, саяси салада саяси бәсекелестікті қауқарсыз етеді, ал мемлекеттік-құқықтық салада қоғамдық мемлекеттік басқарудың негізін құрталы. Бұның салдарынан ұлттық қауіпсіздікке қауіп төндіріп, қоғамның дамуына келергісін келтіреді. Бұл орайда, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә.Назарбаев «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекелестікке қабілеттілік» атты жолдауында сыбайлас жемқорлықтың себептерін ашу, оларды жою бойынша жұмыстарды күшейту керектігін атап өткен болатын.

НҮРЛАН ҚҰМАР

Сыбайлас жемқорлық қоғамның барлық саласына, атап айтқанда саясатқа, экономикаға, әлеуметтік салаға көпкөлемді түсіреді. Қазіргі таңда сыбайлас жемқорлық қиын күрделі мәселе болып отырғаны анық. Себебі, қоғамның бұл кеселдері өте жұқпалы болып келеді. Тіпті біз қазір балаларға мектеп жасынан бастап пара беруді үйретіп жатқан секілдіміз. Жасөспірімдердің көбісі ақшаға сеніп кеткен. ҰБТ-дан ақшамен өтемінен ғой деп ойлайтыннардан да қарасы көбейген. Устадарымыз да пара алуға дағдыланып алған. Өрне бері емес, дегенмен ондайлар бар. Оларға мемлекет істеген қызметтеріне сай

▶ СТАТИСТИКА

Өнеркәсіптік өндірістің индексі 102% құрады



2019 ЖЫЛҒЫ ҚАҢТАР-МАМЫРДАҒЫ ЖЕКЕЛГЕН ӨНІМ ТҮРЛЕРІНІҢ ӨНІМІ

| | Өндірілгені | 2018 жылғы қаңтар-мамырға пайызбен |
|--|-------------|------------------------------------|
| мұнай, газ конденсатын қосқанда, млн.тонна | 36,5 | 96,8 |
| мыс кендері, млн.тонна | 46,7 | 112,8 |
| ұн, млн.тонна | 1,6 | 100,8 |
| бензин, млн.тонна | 1,6 | 112,6 |
| газөйлдер (дизельлік отын), млн.тонна | 2,0 | 113,1 |
| портландцемент, млн.тонна | 3,5 | 99,7 |
| жазық илек, млн.тонна | 0,8 | 65,6 |
| тазартылған мыс, млн.тонна | 0,2 | 111,2 |
| электр энергиясы, млрд.кВт.сағ. | 44,3 | 94,9 |

2019 жылғы қаңтар-мамырда 2018 жылдың қаңтар-мамырмен салыстырғанда металл кендерінің өндірісі ұлғайды. Тамақ, суық суық өнімдері, мұнай өңдеу өнімдері, резина және пластмасса бұйымдары өндірісі және машина жасау өнімдері өндірісінің көлемі өсті. Сонымен бірге, темекі бұйымдары және қара металлургия өнімдерінің өндірісі төмендеді. Өнеркәсіптің өнімдерінің өндіріс көлемінің өсуі республиканың ІІ өнірінде байқалды.

Ж.БИДИЛЬДЕНОВА

БИЗНЕС&АЙМАҚ

АӨК: НӘТИЖЕЛІ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ

Аграршыға арналған несие

> [1]

Нәтижелі жұмыспен қамту және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған «Еңбек» бағдарламасының мақсаты тобын жұмыссыз азаматтар, өзін-өзі жұмыспен қамтуға тұрғындар, жұмыс істеп тұрған кәсіпкерлер, ауыл шаруашылығы кооперативтері мен олардың мүшелері, зейнеткерлік жасқа толмаған адамдар, зәкірлік кооперацияға қатысушыларды қоса алғанда, шаруа және фермер қожалықтары құрайды. Жұмыспен қамтудың жол картасының жалғасы саналатын бағдарламаға «ҚазАгро» ұлттық холдингі 2013 жылдан бері қатысып келеді. Осы жылдар ішінде Ауыл шаруашылығы қаржылай қолдау қорының желісі бойынша бағдарлама аясында 117 млрд теңгеге 52 мың шағын несие берілді, олардың көлемінен 52,6 мыңнан астам ауыл тұрғыны жұмыспен қамтылды.



кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасы аясында өтінімдер қабылданып, несие беріліп жатыр. Бұл ретте шарты жеңіл тиімді несие алушылардың саны жыл сайын артып келеді. Бағдарлама бойынша несиелер түрлі мақсаттарға жылдық 6%-тік сыйық ставкасы бойынша беріледі, жылдық тиімді сыйық мөлшерлемесі 6,7%-тен аспайды. Несие өніміне байланысты кезеңі, сомасы, жөнілдік кезеңінің ұзақтығы өзгереді. Сондай-ақ қорды несиелеу жағдайында аграршылар қызметінің ерекшелігі, оның ішінде ауыл шаруашылығы жұмыстарының маусымдылығы мен икшлі ескерілі. Қор өзінің несиелік өнімдерінің көмегімен ауыл тұрғындары мен ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерінің жобалары түрлі мақсатты бағыттар бойынша қаржыландырылды. Мысалы, «Ігілік» бағдарламасы бойынша ірі қара мал, ұсақ мал, жылқы, түйе, құс, бал араларын сатып алу қарастырылған болса, «Бірлік» бағдарламасы бойынша сүт қабылдау пункттеріне арналған жабдықтар сатып алынады. Сондай-ақ «Кәсіпкер» ауылдағы барлық бизнес түрлерін дамытуға бағытылған.

Ауыл шаруашылығы қаржылай қолдау қоры жылына 10 мыңнан астам кәсіпкерді қаржыландырады. Соның 80%-ке жуығы стартап-жобалар екенін ескерсек, қордың қолдауымен қаншама жаңа жоба жүзеге асып жатқанын аңғару қиын емес. Қор шағын несие беруді бастағаннан бері ауыл тұрғындары мен ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілері 280 млрд теңгеге жуық қаржы, яғни 150 мың несие берген. Негізінен бұл шағын бизнеске – жеке қосалқы шаруашылықтар мен фермерлік қожалықтарға берілді. «Банк секторымен салыстырғанда бұл сегментте қор көбінесе деп айта аламыз. Мысалы, статистика бойынша екінші деңгейлі банктер ауыл шаруашылығы саласына 490 млрд теңге бағыттанған болса, соның тек 14,7 млрд теңгесі ғана тұтыналар беріген. Ал ауыл шаруашылығы қаржылай қолдау қоры бір жылдың ішінде 53,8 млрд теңгенің несиесін берген. Сондай-ақ қордың шарттары несие алушылар үшін өте қолайлы. Біздің бағдарламалар бойынша жылдық орташа сыйық ставкасы 6%, ал банктерде 10-16%», – дейді

Ауыл шаруашылығы қаржылай қолдау қорының несиелендіру департаментінің директоры Геррард Бааль.

Қазірде мыңдаған ауыл кәсіпкері қордан несие алып, өз ісін дөңгелетіп отыр. Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасы бойынша биыл қаржы түскеннен бастап қор тарапынан ауыл кәсіпкерлеріне 966 несие берілді, жалпы сомасы 3,7 млрд теңгені құрады. Нәтижелі жұмыспен қамту және жаппай кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасы аясында басым несие өнімдері бойынша қаржыландыру және АӨК-ті дамыту бағдарламасы аясында етті және сүтті мал шаруашылығы дамыту жөніндегі жобаларды қаржыландыру – биылдың негізгі бағыттары болып отыр. Қазір ірі қара малды өсіру және бордаққылау – ауылдағы қаржыландыру бағыттарының арасында көш бастауда. Әрбір өндіріс өтініштердің басым бөлігін осы қызмет түрлері құрайды. Демек, мал мен асыл тұқымды мал шаруашылығы қазір табысты бизнес түріне айналған. «Еңбек» бағдарламасы бойынша ет бағытымен қатар, өсімдік шаруашылығы, фермерлерді ірі өндіруші кәсіпорындар аясында шұғылданатын зәкірлік кооперациялар, яғни, сүт, қант, дақылдарды өңдеу зауыттары қаржыландырылуда. Сондай-ақ Аграрлық несие корпорациясына ауыл кәсіпкерлері дүкендер, түрлі құймақтар көрсету, инфрақұрылымды дамыту жобалары бойынша жүгінуде. Өз кезегінде Аграрлық несие корпорациясы бағдарламаға қатысушыларды қаржыландыруды микроарықалық ұйымдар арқылы жүзеге асырды. Бұл сату арналарының санын арттырып, аудан орталықтары мен шағыл ауылдарда несие алуға мүмкіндік берді.

АГРОКЕШЕН



Республикада егіс науқаны аяқталды

Бүгінгі таңда барлық өңірлер егіс жұмыстарын аяқтады. Егіс жұмыстары барысында жанар-жағармай, тұқым және тыңайтқыштармен байланысты проблемалар болмады. Бұл туралы ҚР Үкіметіне өткен брифингте Ауыл шаруашылығы бірінші вице-министрі А.Сапаров мәлімдеді.

МАРАТ ҚУАНЫШЕВ

Биылғы жылы көктемгі егістік алқабы 19,0 млн. га құрады, оның ішінде дәнді дақылдар – 14,5 млн. га, майлы дақылдар – 2,7 млн. га, көкөніс пен бақша және картоп – 458,3 мың га, жемдік дақылдар – 1,2 млн. га, өнеркәсіптік дақылдар (қант қызылшасы, мақта, темекі) – 144,0 мың га.

Ағымдағы егін егу науқанын жүргізу үшін шамамен 2,5 млн тонна тұқым өсіріліп, 471,4 мың тонна тыңайтқыштар жоспарланған.

Өтараптандыру шеңберінде астық дақылдарының (арпа, сұлы, астық, бұршақ және ноқат үшін жүгері), көкөністер мен қауындылар, картопты және жем-шөп дақылдарын кеңейту жоспарланып отыр.

Вице-министр өндірісті өтараптандыру бойынша Елбасы тапсырмасы орындау мақсатында Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрілігі Солтүстік Қазақстан облысының әкімімен бірлесіп «Солтүстік соя» бағдарламасының әзірленуін бақаралды. Бағдарлама солтүстік өңірлерде соя өнімдерін өндіруде ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерге көмек көрсетуге бағытталған. Солтүстік Қазақстан облысында ағымдағы егіс науқаны аясында 14 мың гектар егілді. Шетелдік іріктеудің суперэлиталық және

элиталық піскен тұқымдары пайдаланылды. Тұрастай ағасы, «Солтүстік соя» бағдарламасын іске асыру 5 жылда 1,5 млн. гектарға дейін соя өсіру алаңдарын ұлғайтуға, кірістілігін гектарна 30 центнерге дейін арттыруға, жалпы өнімді 3,2 млн. тоннаға дейін, өндеуге арналған жабдықтарды және экспортты ұлғайтуға мүмкіндік беріп, жұмыс орындарының санын көбейтіп, өнімділікті арттыруға мүмкіндік берді.

Биылғы жылы егістікке 147 мың трактор, 4 мың жоғары өнімді егістік кешендер, 79,5 мың бірлік астық кешпіштері, 249,0 мың жер өндеуге арналған қондырғы пайдаланылды, бұл өткен жылға ауыл шаруашылық техникалар паркінен 300 егіс кешені және 4 мың тракторға артық.

Техника паркін ұлғайтудың маңызды рөлі инвестициялық субсидиялар және жабдықтау лізингі бойынша пайдалық мөлшерлемелерге субсидия ретінде мемлекеттік қолдау шаралары арқылы жүзеге асырылды.

Бұдан басқа, наурыз-маусым айларында егін еуге 380 мың тонна дизель отыны бөлінді (2018 жылы – 375,0 мың тонна). Қазіргі уақытта облыстарда 334,5 мың тонна (88%) пайдаланылды. Көктемгі егістікті қаржыландыру үшін 60 млрд. теңге көлемінде бюджеттік несие бөлінді. «Аграрлық несие корпорациясы» АҚ 54,9 млрд. теңге сомасына 1 909 АШТӨ қаржыландырылды. Бұдан басқа, «ҚазАгро» холдингінің тартылған қаражаты есебінен 10,1 млрд. теңгеге 269 АШТӨ несиеленді.

Брифинг барысында А.Сапаров егіс науқаны уақытында аяқталғанын және ауа райы да қолайлы болғандығын атап өтті, бұл өз кезегінде жақсы егін жинаудың негізгі екендігін айтты.

ӨНІР ӨРІСІ

Сапалы жолдар 30 пайызға жетпек

Кез келген мемлекеттің экономикасының қалыптасуы дамығанына қалайы қара жолдың сапасына қарап танып-бітуге болады. Өйткені қан тамырларындай шартарапқа таралған жолдармен жолшыұяларды айтағанын өзінде алыс-жақын жерлерден жүз тасымалды.

ГҮЛБАРШЫН ӘЖІГЕРЕЕВА

Сонғы жылдары Ақ Жайық өңірінде сонау кенес заманынан «мура» боп қалған жүкпен жүк арқылы жолдардың «жары» өз шешімін біртіндеп табу бастады. Биыл өндіріс аумағымен өтегі жолдарды жөндеу жұмыстарына 20,9 млрд. теңге қарастырылып, бұл қаражатқа 323 шақырымдық республикалық,

тожолана күрделі жөндеу жұмыстары жалғасуда. Жолдың құрылысымен мердігер «Түркістанжолсервис» компаниясы айналысуда және жол жөндеу жұмыстарын биыл аяқтамақшы. Бұл аутожол екі республикалық маңызы бар «Орал – Атырау» және «Орал – Таскала – РФ шекарасы (Озинк бағыты)» автожолдарын қосады. Жобаны іске асыру облыс орталығы жолдарындағы («Атырау – Саратов» бағытындағы) және кері бағыттағы көлік құралдары ағымының азыяна мүмкіндік береді, – делі облыстық жолшыұя қалып және автомобиль жолдары басқармасы басшысының орынбасары Бауыржан Айтмағамбетов. Оның айтуынша, биылғы жол жөндеу жұмыстарының нәтижесінде жақсы



облыстық және аудандық маңызы бар жолдарды жөндеу жоспарланды.

Республикалық маңызы бар «Чапаев – Жалпақтал – Қазталов – РФ шекарасы», «Самара – Шымкент» және облыстық маңызы бар «Үлкен Шаған – Переметное – Вечный», «Шыңғырлау – Лубенка – Лебедевка», «Федоровка – Ақсай», «Бөрлі – Ақсай – Жымпиты» және «Таскала – Аққұрай – Болашақ – РФ шекарасы» автожолдарының телімдеріне, сонымен қатар «Жәнібек – Талов – Кіші Өзен» (0-2 км) жолы, Алабас станциясы, «Ақжайық» санаториясы, Чичка-2 ауылы (Таскала ауданы), Ақсұт ауылы (Теректі ауданы), Чапаев ауылы, Жаңажол мен Жалпақтал ауылдарына қиырық жолдарында жөндеу жұмыстары жоспарланған.

Құрылыс өткен жылы басталған облыстық маңызы бар «Үлкен Шаған – Переметное – Вечный» (0-32 км) ау-

НАРЫҚ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ

ТҮРҒЫН ҮЙ

ҚҰРЫЛЫС ҚАРҚЫНЫ ЖОҒАРЫ

Биыл жыл басынан бері елімізде 4,6 миллион шаршы метр тұрғын үй салынды.

Үкімет отырысында индустрия және инфрақұрылымдық даму министрі Роман Скляр атап өткендей, осы кезеңде еліміз бойынша барлығы 40 546 тұрғын үй тапсырылды. Тұрғын үйді пайдалануға беру көлемінің өсуі өткен жылмен салыстырғанда республиканың өсуі өткен жылмен салыстырғанда пайдалануға беру көрсеткіші бойынша көшбасшы – Түркістан (132,0%), Павлодар (127,2%), Алматы (123,2%), Қызылорда (122,4%), Ақмола (116,9%), Жамбыл (114,9%), Атырау (114,1%), Қарағанды (113,9%), Қостанай (105,8%) және Ақтөбе (105,5%) облыстары. «Құрылыс бойынша нақты көлем индексі қантар-мамыр айларында 108,8% құрады. 15 өңірде оқи динамика байқалады. Көшбасшылар – Қарағанды (153,7%), Атырау (129%), Түркістан (122,5%), Батыс Қазақстан (115,5%), Ақтөбе (112,1%), Шығыс Қазақстан (110,4%), Қостанай (109,9%), Павлодар (107,8%), Солтүстік Қазақстан облыстары (107,7%), Алматы (105,8%) және Шымкент қалалары (105,1%), – делі министр.

Сондай-ақ ведомство басшысы көлік кешені бойынша биылғы жылдың қантар-мамыр айларында нақты көлем индексі 105,3% құрағанын айтты. Жалпы алғанда көліктің барлық түрлерімен жүз тасымалдау көлемі 3,7%-ға өскен. Қазақстан арқылы контейнерлік тасымалдардың жалпы көлемі биылғы осы кезеңмен салыстырғанда 47% – екі ес, 240 мың жиырма фунттық эквивалентті (ЖТӨ) – жүз тасымал құралдары сыйымдылығын өлшеудің шартты бірлігі) құрады.

Көмір мен лигнит өндіру көлемі 95,8% құрады. Негізгі көмір өндіруші кәсіпорындарда өнім көлемінің төмендеуі электр станцияларының көмірді аз тұтына бастауына байланысты.

Өндеу өнеркәсібі бойынша жеңіл өнеркәсіп саласында 23%, машина жасау саласында 16%, фармацевтика өнеркәсібінде 11,6%, дайын металл бұйымдары бойынша 9,2%, құрылыс материалдары саласында 3,4% өсім бар.

ЖАҢҒЫRTU: ЭНЕРГЕТИКА

ҚҰАТ НЫСАҢДАРЫ ЖАҢАРТЫЛДЫ

Сонғы үш жылдың ішінде электр энергетикасы саласына 175,5 миллиард теңге инвестиция салынып, 710 МВт қуат нысаны жаңартылды.

Мәжілістері Үкімет сағатында электр энергетикасында негізгі активтерді жанару мен қайта құруға қатысты атқарылып жатқан жұмыстар туралы энергетика министрі Канат Бозымбаев: «Кез келген саладағы ең маңызды мәселенің бірі – негізгі қордың өскіріне байланысты екені анық. 2009-2015 жылдары «Тарифті инвестицияға айырбастау» бағдарламасының аясында саладағы негізгі қордың тозуы қарқынды тосқауыл қойылды. Өндіріші активтердің тозуы 80 пайыздан (2009 жыл) жоғары болған еді, ал 2018 жылы бұл көрсеткіш 56 пайызға жеткізілді», – деп баяндады.

Осы ретте стансаларды жаңғыртуға қомақты қаржы бағытталғанын атап өтті. «Бұл тұрғыда бүгінде белгіленген қуаттан 30 пайызға электр қуаты мен электр энергиясына профиттің не болып отырмыз. 2025 жылға дейін біздегі энергия жүйесінде профиттің жоюы. Бұл ретте қатты алаңдандыреті жол. Қуаттарды қалпына келтіру мен тиісті жұмыстарды жалғастыруға келсек, 2015 жылғы бағдарлама аяқталғанын өзінде, 2016-дан 2018 жыл аралығында 175,5 млрд теңге инвестиция салынып, 710 МВт қуат нысаны жаңартылды», – делі Қ.Бозымбаев.

Министр саладағы нысандардың тозу көрсеткішін төмендету үлесі аныдағы 5 жылда біртіндеп жалғасатынын айтты.

ӨНІРЛІК ДАМУ

АУЫЛҒА ГАЗ ҚҰБЫРЫ ТАРТЫЛДЫ

Түркістан облысы Бөйлібек ауданындағы Жамбыл ауылына газ берілді.

Салтанатты шараға қатысқан аудан әкімі Бақытбек Танағозов: «Тәуелсіздік туын тіккен жылдардан бері елімізде, оның ішінде біздің ауданда көптеген ауқымды жұмыстар қолға алынып, елімізге айналдып жатыр. Соның бір парасы бүгін Жамбыл ауылында жүзеге асты. Ауылға көгілдір отын беріліп жатыр. Бұл – Тәуелсіздік тартуы», – деп тұрғындарды қуаныштымен құттықтады.

Көгілдір отынның келуі бұдан бөлек, түркістан ауданының ауыл тіршілігін көп жеңілдеткені даусыз. Енді осы ретте туындаған мәселелер толығымен шешімін тауып отыр. Көгілдір отынға қол жеткізген Жамбыл ауылы тұрғындары атнан созылған ауданның құрметті азаматы, еңбек ардагері Әбілхалық Ағабеков елдің жүректелген тілегі мен алғыс-ризашылығын білдірді.

2015 жылы «Бейнеу – Шымкент» магистралды газ құбырының құрылысы жүргізіліп, аудан орталығына газ берілетін болатын. Облыс қазынасынан арнайы қаржы бөлініп, 2017-2018 жылдар аралығында аудандағы 8 елі мекенге газ құбыры тартылды. Осы 8 елі мекеннің үшеуі – Жамбыл ауылының өкіріне қарасты ауылдар. Мам, газ округ орталығына берілді, енді қалған 2 елі мекен де жақын кезеңде кезек-кезегімен көгілдір отын желісіне қосылды. Бұдан бөлек, қазіргі таңда аудандағы 7 елі мекенге газ құбырының құрылысы жүріп жатыр.

Рымтай САҒЫНБЕКОВА

БИЗНЕС&ҚАРЖЫ

ШОЛУШЫ БАҒАНЫ



Экономиканы кредиттеу шаралары қабылдануда

Ағымдағы жылғы мамырда айлық инфляция 0,6 пайызға құралды, жылдық инфляция 5,3 пайызға дейін өсті. 2019 жылғы мамырда азық-түлік тауарлары нарығында 7,9 пайызға жеткен бағанын басым түрде өсуі инфляцияға негізгі үлес қосты...

Сыртқы талаптар және ішкі факторлар бойынша нақтыланған бағалау 2020 жылдың соңына дейін 4-6 пайыз нысаналы дәлізге жетуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Ішкі және сыртқы сектордағы төуекелдер базалық кесімнің деңгейі туралы кейінгі шешімдерді күрделендірді...

Ал, енді бұдан да тынырақ мына деректерге зер салсақ. 2019 жылғы екінші жарты жылдықта ОПЕК+ келісімін уәзір мүмкіндігіне қатысты мәлімдемелер он әсер етті. Нәтижесінде, 27 мамыр-5 маусым аралығында теңгенің әлсіреуі 1,3 пайыз болды...

Валюталық активтерді ел ішінде сақтауды ынталандыру үшін жаңа құрал ретінде банктердің Ұлттық Банктегі валюталық депозиттері 2019 жылғы 1 шілдесінен бастап енгізілді. Мұндай депозиттердің мерзімі 1 ай, кесімі жылдық 0,5 пайыз болады...

Сыртқы валюталық нарықта 2019 жылғы 31 мамырдан 7 маусым аралығында неғұрлым маңызды оқиғалар Д.Трамттың Мексикадан өкелілетін тауарларға баж енгізуді кейінге қалдыру...

Бразилия реалы АҚШ ФРЖ басысының жағымды түсіндіруіне байланысты АҚШ доллары бағамының жалпы әлсіреуі, сондай-ақ Бразилияның Федералды жоғарғы сотының парламентпен келіссіз, Бөкекеге қабілеттілікті арттыратын және елдің экономикасы мен өнеркәсіпін қалпына келтіруге ықпал ететін мемлекеттік компанияларды құтқару үшін пайдалануды жоғары алу туралы шешімінің асынада 1%-ға (3,92-ден 3,88-ге дейін) нығайды...

ҚАРЖЫЛЫҚ ШОЛУ

Ақшамыз қайда кетіп жатыр?

Қазақстаннан ақша аударымдарының үштен екісі Ресейге, Өзбекстанға және Түркияға ағылып жатыр екен. Ал, әрбір 10 теңгенің 7-сі «Золотая Корона» арқылы жөнелтілген деп жазады www.ranking.kz сайтынан.

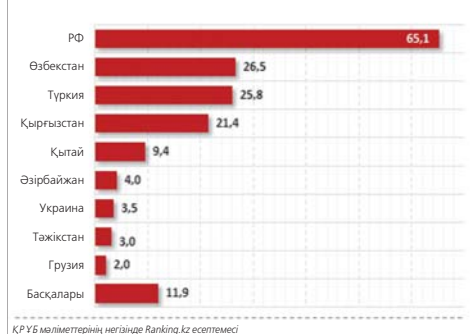
ИСА КАМБАР

Бұл соңғы төрт ай бедеріндегі жағдай. Енді осының алдында - ағымдағы жылдың алғашқы тоқсанындағы құйте назар аударып көрейік. Атап айтқанда, ҚР тұрғындарының шет елдерге халықаралық ақша аударымада...



2-инфографика

ҚР-дан шет елдерге ААЖ арқылы жөнелтілген ақша аударымдары. 2019 ж. қаңтар-сәуір / млрд тт



ҚРҰБ мәліметтерінің негізінде Ranking.kz есетемесі

3-инфографика

ҚР-дан шет елдерге ААЖ арқылы жөнелтілген ақша аударымдары. 2019 ж. қаңтар-сәуір / млрд тт

Table with 7 columns: Country, 2019/04, 2018/04, 2019/04, 2018/04, 2019/04, 2018/04. Rows include Kazakhstan, 'Zolotaya Korona', Western Union, etc.

ҚРҰБ мәліметтерінің негізінде Ranking.kz есетемесі

Ақша аударымдары көлемінен екінші орында Өзбекстан: 26,5 млрд теңге (бір жылда +36,2%). «Өз ағайынмыз» шындына озып тұр, тек базар жағалап емес, құрылыс жұмыстарын да қызырып жүрген өзбектер. Жалдамалы жұмыстың ешбірін де тапмағайтың: құн астында жанып-күйіп, көкөністі күтіп-баптауда болсын, тіпті бабын тауар, мал бағудан да қашпайды олар...

жағынан үшінші орында Түркия тұр: мұнда 25,8 млрд (өткен жылмен салыстырғанда +41,2%) теңге аударылды (2-инфографика).

Бір қызығы: ақша аударымдары жағынан үздік өткен айда да тура осы күйінде (айырмашылығы соңғы екеуі орын ауыстырған) көрініс береді. Тек орташа чек бойынша Қазақстаннан ең үлкен аударымдар - Қытайға 966,2 мың теңгені құраса, Түркияға - 445,2 мың теңге, Грузияға - 275 мың теңге құрапты.

Дегенмен де, шет елдерге осы жылдың алғашқы үш айында жөнелтілген ақшалардың жарты-

сынан көбі: 52,4% немесе 63,2 млрд теңге ЕАЭО елдеріне аударылды. Шетелдік валюталардың арасында АҚШ долларындағы аударымдар басымдық (64,3%), рубльмен (28,8%) және еврода (1,5%) да аударылған. Барлық шет елдерге жөнелтілген ақшалардың 5,5%-ы теңгемне аударылған.

Төрт айдың қорытындысы бойынша ақша аударымдары жүйесі арасында «Золотая Корона» көш бастаған, бұл жері арқылы 123,5 млрд теңге немесе жалпы көлемнің 71,5%-ы аударылды.

Екінші және үшінші орындарда - Western Union (22 млрд тт) және «Юнистрим» (8,2 млрд тт), бір жыл аумағындағы бұлардың аударған көлемі, тиісінше, 12,4%-ға және 43,7%-ға қысқарған (3-инфографика).

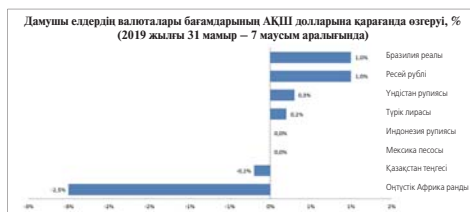
СЫРТҚЫ ФАКТОР

31 мамыр - 7 маусым аралығындағы жекелеген дамушы елдердің валюталары бойынша шолу*

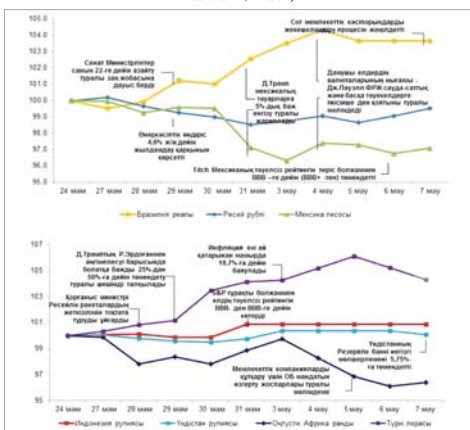
7 маусымдағы сауда-саттық қорытындылары бойынша теңгенің нарықтық бағамы бір аптада 0,2%-ға әлсіреп (382,56-дан), 383,34 теңге деңгейінде қалыптасты.

Сыртқы валюталық нарықта 2019 жылғы 31 мамырдан 7 маусым аралығында неғұрлым маңызды оқиғалар Д.Трамттың Мексикадан өкелілетін тауарларға баж енгізуді кейінге қалдыру, Д.Трамттың Қытай тауарларына косымша баж енгізу туралы мәселесін маусымның соңында G20 саммитінен кейін шешілетін туралы түсініктемесі, АҚШ-тың еңбек нарығы бойынша есепті жария ету: жұмыс орындарының саны мамырда 75 мыңға ұлғайды (күтілген 185 мыңның орнына), еңбеккерлердің өсу қарқыны 3,1% ж/ж баяулады. Аталған факторлар АҚШ доллары бағамының дамыған елдердің валюталарымен салыстырғанда әлсіреуіне өкелді. Дамушы елдердің валюта бағамдарының** АҚШ долларына қарағанда серпіні мынадай түрде қалыптасты:

Бразилия реалы АҚШ ФРЖ басысының жағымды түсіндіруіне байланысты АҚШ доллары бағамының жалпы әлсіреуі, сондай-ақ Бразилияның Федералды жоғарғы сотының парламентпен келіссіз, Бөкекеге қабілеттілікті арттыратын және елдің экономикасы мен өнеркәсіпін қалпына келтіруге ықпал ететін мемлекеттік компанияларды құтқару үшін пайдалануды жоғары алу туралы шешімінің асынада 1%-ға (3,92-ден 3,88-ге дейін) нығайды;



Дамушы елдер валютасының серпіні (24 мамыр 2019=100, индексін өсіуі - валютаның нығайтуы)



Ресей рублі мұнай бағасын жоғарыға түзеті, сондай-ақ ФКО-ға сұраныстың сақталуы аясын- да 1%-ға (65,44-тен 64,79-ға дейін) нығайды;

Резервтік банкінің экономиканың өсуін ынталандыру үшін негізгі мөлшерлемесін 5,75%-ға дейін төмендету туралы шешіміне қарамастан 0,3%-ға (69,7-ден 69,47-ге дейін) нығайды;

Түрік лирасы Эрдоғанның Түркияның Ресейден С-400 ракеталық жүйені сатып алу мәселесінен бас тартпайтын туралы түсініктемесіне қарамастан, екінші ай қатарынан инфляцияның баяулауы туралы деректерді жариялау аясында 0,2%-ға (5,84-тен 5,83-ке дейін) нығайды;

Индонезия рупиясының бағамы мереке күндеріне байланысты сауда-саттықтың жүреуі себебінен 14 269 деңгейде қалды;

Мексика песоасының бағамы АҚШ пен Мексика арасындағы қатығыстың қайта шығуы аясында апта басындағы көрсеткіштерге қайта оралып, бір апта ішінде өзгерген жоқ;

Оңтүстік Африка ранды Африка Ұлттық конгресінің басқаруы партиясының Оңтүстік Африканың Резервтік банкінің мандатын өзгертуді және институтты мемлекеттік компанияларды құтқару үшін пайдалануды жоғары алу туралы шешіміне қарамастан 2,5%-ға (14, 58-ден 14,95-ке дейін) әлсіреді.

* шолуды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі асия дереккөздерінің негізінде апта сайын дайындады;

** АҚШ долларына қарағанда көлемі жағынан неғұрлым көп сатталатын дамушы елдердің валюталары.

БИЗНЕС&БИЛІК

VIEW FROM RUSSIA

Russia and Kazakhstan have a great deal in common – history, geography, mentality. The latter continues to be one of Moscow's closest and strongest partners from among the member countries of the CIS. And now Kazakhstan has entered a period of meaningful changes. Leader for nearly 30 years Nursultan Nazarbayev stepped down in March. A snap presidential election should be held in Kazakhstan on 9 June, to which observers from all over the world have been invited. According to dni24.com («Россия и Казахстан: взаимоотношения равных братьев» – «Russia and Kazakhstan: Brotherly equal relations»), this is reported by the Russian daily newspaper *Tud*.

DANISH AZIM

«A lot of people out there are definitely wondering whether these changes involve some danger to the Russian-speaking population of the republic. This has more than a tangential interest for those people in Russia, who are not indifferent to the fate of their own kind in neighboring foreign countries – in former Soviet republics. There are about 4.5 million Russians living in Kazakhstan, and they are of course concerned about their own future.

One of Nursultan Nazarbayev's the major strengths was his steadfast commitment to implementing such policies, which have made it possible to prevent interethnic conflicts. In general, Kazakhstan is just about the only republic in the post-Soviet space, that has until now managed to avoid upheavals of the kind that could have been highly damaging to its stability.

Yet it is clear that a certain part of ethnic Russians left Kazakhstan, but this was due not to a lack of tolerance, but rather simply to the desire to live in a more economically developed country that Russia was then.

However, over time Nazarbayev's competent economic policy began to yield positive results. At the beginning of 2000s, Kazakhstan was firmly entrenched among the most promising economies in the region, and the outflow of the Russian-speaking population from the country has significantly diminished.

The Russian language has the status of the second State language in Kazakhstan. If the new leadership continues to pursue the policy of introducing «trilingualism» (Kazakh, Russian, English), then there is every reason to believe that the change of power will



Kazakhstan must be considered as an equal partner

not negatively impact on the Russian-speaking population of the republic. After all, there are many specialists of different profiles, who speak only or mainly Russian, and the overwhelming majority of intellectuals speak Russian too.

Kasym-Zhomart Tokayev, acting president and the most likely winner of the upcoming presidential election, is considered a representative of the «Nazarbayev school». His election to power will mean continuing the national course towards achieving a balanced development, that has been charted by the previous leadership.

Kazakhstan has consistently declared its commitment to integration along with Russia into the post-Soviet Euro-Asian economic and joint defense structures and bilateral multifaceted cooperation with its neighbor in the north. Yet this approach has often remained one-sided. Russian experts agree that their country would better be more attentive to its partners and build relations with them on an equal footing, rather than on the basis of positioning itself as an «elder brother».

Indeed, today Kazakhstan is a successfully developing independent country, recording good economic performance.

The republic has been the focus of priority attention on the part not only of countries in the Asia region, but also of the member States of the European Union. And if we (Russians) miss our moment or slip up and do embarrassing things – we can accidentally reverse all the achievements, for which our two countries are owed not a little to President Nazarbayev.

P.S.: Kazakhstan and Russia are both founding members of the Shanghai Cooperation Organization, the Collective Security Treaty Organization, and are additionally part of the Euro-Atlantic Partnership Council and the Commonwealth of Independent States. Both also founded the Eurasian Economic Union along with Belorussia.

Overall money flow in a trade between Kazakhstan-Russia in 2018 is \$18 219 255 476, which is more than 2017's numbers by 5.68%. Exports to Kazakhstan amounted to \$12 923 333 532, which is more than 2017's numbers by 4.86%. Exports to Russia amounted to \$5 295 921 944, which is more than 2017's numbers by 7.71%.

Main products of trade are machinery, mineral products, metal, chemicals, agricultural supplies, shoes. The influx

of Russian direct investment in the Republic of Kazakhstan for the period 2005-2014 amounted to \$9.1; and Kazakhstan in Russia – \$2.9 billion».

Kazakhstan's incumbent president Kassym-Jomart Tokayev, the successor of long-term former president Nursultan Nazarbayev, wins over 70 percent of the votes, according to an exit poll. The presidential elections were held on 9 June.

«I believe that this day will go down in the history of our state. I am glad that the electoral campaign was conducted in a calm, civilized manner... We have a lot of work ahead of us». Tokayev told his supporters immediately upon hearing the results of the exit poll.

Overall, there were 9,968 polling stations across Kazakhstan and at the country's foreign missions abroad,

where 11,947,995 voters were registered to vote. The voter turnout, according to the official data of the Central Election Commission (CEC), was 77 per cent.

Kasym-Jomart Tokayev, who served as the chairman of the upper house of the Kazakh parliament, took the oath of office on March 20 after the early resignation of Nursultan Nazarbayev, who has been leading the country since 1990. From 1994 to 1999 he served as minister for foreign affairs of Kazakhstan. He was then promoted to deputy prime minister and later the same year prime minister of Kazakhstan. He was prime minister from 1999 until 2002, when he was then appointed state secretary – minister of foreign affairs before becoming minister for foreign affairs in 2003.

He remained in the position until January 2007 when he was firstly elected chairman of the Senate of the Parliament of the Republic of Kazakhstan. In 2011, he became director-general of the U.N. Office in Geneva. Then two years later, the Kazakhstani Senate elected him as its chairman for the second time.

REGIONAL COOPERATION

D.Abayev made a comment on the matter of humanitarian support to Afghanistan

Speaking in the course of the Open Dialogue («Открытый диалог») television program, Minister of Information and Social Development Dauren Abayev made a comment regarding the discontent of some Kazakhstanis with the situation in which the state supposedly provides significant humanitarian support to Afghanistan instead of helping mortgage holders. First, he pointed out that the state helped Kazakhstanis with 25 thousand mortgage loans, and the debts worth 48 billion tenge were forgiven to those who had accumulated them.

AZIZ AYHAN

«Of course there are some categories of citizens that the state is supposed to be assisting in repaying housing loans. To date in Kazakhstan, debt treatments for almost 25 thousand mortgage holders have been significantly improved at the expense of state funds. The total amount owed had stood at more than 140 billion tenge, approximately 48 billion tenge of which were forgiven. I believe this is a significant assistance to those in need. But the complete write-off of all their credits, I reckon, is a wrong thing to do. Its consequences would be a heavy burden not for the state apparatus, as many people believe, but for the taxpayers». Abayev said.

not everyone of those picketing is in a desperate situation.

«One of them wants to solve their mortgage problems taking advantage of such a development. The other one experiences difficulties in servicing payments on a mortgage loan for purchasing a one-room flat on the outskirts of the city. And the third one calls for writing off his credit for purchasing a cottage or a four-room flat in one of the elite districts of Almaty», the Minister said.

Dauren Abayev considered the talks about the government providing significant humanitarian support to Afghanistan instead of helping mortgage holders to be mere speculation.

«Kazakhstan is not the only country rendering assistance to Afghanistan. Today the whole world is seriously concerned about the problems of this country. There is an explanation for it. The international community must assist in providing the necessary environment for the return of normalcy to Afghanistan after decades of armed conflict. Unless that happens, unless the normal life is restored in that war-torn country, the risk of incursions and attacks by extremist forces, the threat of drug trafficking and radicalism will always invisibly hang over us all. There is a separation of only 1 500 kilometers between that country and the Republic of Kazakhstan. For instance, now students from Afghanistan pursue their studies at higher education institutions in Kazakhstan. Returning to their



homeland, they would take up employment in governmental structures, schools, hospitals, and each one of them at his or her place would try to make their country a better place. Yet, it should be noted that there had always been an alternative way ahead of them at the time – to join one of two dozen terrorist organizations. If, one day, the security situation in the Central Asian region takes a serious turn and such militants, trained in camps of terrorists, get very close to our borders, we will be concerned here with the threats to the lives of our people rather than with spending of millions of tenge. And we can't let that happen», Dauren Abayev explained.

Brief history: In Afghanistan, Kazakhstan provided developmental assistance,

military medics, and Explosive Ordnance Disposal units for demining missions. And since 2015, Kazakhstan and Afghanistan have worked to improve trade ties and more recently created a joint transit company to facilitate trade between the countries. Kazakhstan's Ministry of Foreign Affairs with assistance of the UNDP and Japan International Cooperation Agency (JICA) leads ODA titled «Promoting Kazakhstan's ODA Cooperation with Afghanistan». The ODA is aimed at expanding economic independence and rights of Afghan women. The project marks Kazakhstan's first international cooperation for Afghanistan in the framework of national system of ODA – Official development aid.

НАРЫҚ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ

► БИЗНЕСТІҢ ЖОЛ ҚАРТАСЫ – 2020

КӘСПКЕРЛЕР БІЛІМДЕРІН ШЫҢДАУДА

Солтүстікқазақстандық кәсіпкерлер «Іскерлік байланыстар» жобасы аясында оқу курстарынан өтіп, білімдерін шыңдауда.

Бұл жоба өңірде «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасы аясында екінші жыл іске асырылуда. Бірнеше кезеңнен тұратын жобаның өңірлік кезеңінде кәсіпкерлер тренингтер мен семинарларға қатысып, қазақстандық және шетелдік бизнес-тренерлерден дәріс алады.

«Іскерлік байланыстар» жобасы экономиканың басым бағыттарында жүрген шағын және орта бизнес өкілдеріне арналған. Олардың мемлекеттік тіркелуі үш жылдан кем емес, жылдық орташа табысы 6000 АЕК шамасында болуы шарт. «Курс барысында біз кәсіпкерлерді бизнесті тиімді басқаруға, алға мақсат қоя білуге және оған жету жолдарына үйретеміз. Олар өздерін мемлекеттік экономиканың бір бөлігі ретінде қабылдап, бүкіл әлем қолданып жүрген жана әдіс-тәсілдерді, әлеуметтік желілерді, бизнесті цифрландыруды меңгереді», – дейді Германиядан арнайы келген бизнес-тренер Ирина Фенскес.

Жобаның екінші кезеңінде кәсіпкерлер өздері құрған бизнес-жобаларын қорғап, оның өміршеңдігін, тиімділігін дәлелдеуі керек. Осы ретте көзге түскендер Германияда білім жетілдіруге, бизнес тәжірибеден өтуге жолдама алады. Шет елде олар тәжірибеден алмасумен қатар, тиімді әріптестік байланыстар орнатуға мүмкіндік алады. «Облыстық кәсіпкерлер палатасы жобаның бірінші кезеңі Петропавлда өтуіне қол жеткізді. Былтыр 30 адамды оқыттық. «Эко Пак» компаниясының жетекшісі Германияға барып, тәжірибе жинап, қасбін дамыту үшін инвестиция тарта білді», – дейді СКО кәсіпкерлер палатасы директорының орынбасары Марат Ысқақов.

Экологиялық орама шығаратын бұл фирма қазіргі күні неміс компанияларымен екіжақты тиімді әріптестік орнату жайында келіссөздер жүргізіп жатыр.

► НҮРЛЫ ЖОЛ: ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

ЖӨНДЕУ ЖҰМЫСТАРЫ ҚАРҚЫНДЫ

Был «Нұрлы жол» инфрақұрылымды дамыту бағдарламасы аясында Ақмола облысында 148 шақырым жол жөнделеді.

Өңірде автокөлік жолдарын орташа жөндеу жұмыстары 10 учаскеге бөлінген. Жалпы ұзындығы 148 шақырым автожолда 2 жол өтпесі, 2 су өткізгіш құбыр және 2 бағдарлам орнатылады. «КазАвтоЖол» АҚ мәліметіне сәйкес, бүгінде бірнеше жол бөлігінде тегістеуші кабатты төсеу, су өткізгіш құбырларды орнату, жол жігітін бекіту және жол белгілерін орнату жұмыстары жүргізіліп жатыр. Атап айтқанда, «Көкшетау – Атбасар» 102-158 км, «Көкшетау – Рузавка» 20-40 км, «Макинск – Ақсу-Торғай» 0,95-22,95 км, «Макинск – Ақсу – Торғай» 203-214, 220-221 км, «Нұр-Сұлтан – Ерейментау – Шідерті» 130-162 км, «Нұр-Сұлтан қ. айналыс өту» 9-22,9 км, «Нұр-Сұлтан – Петропавловск – Бұрабай» 10-21 км, «Нұр-Сұлтан қ. айналыс өту» 46,2-52 км, М-36 («Екатеринбург») – Алматы» 1 232-1 246 шақырымдарында жұмыс қызу. Жоспар бойынша былтыр маусымда жол жөндеушілер «Көкшетау қаласын айналып өту» 15-шақырымы және «Көкшетау – Рузавка» 9-шақырымында орналасқан 2 жол өтпесін жөндеуден өткізеді. Қазіргі таңда жол өтпесін орташа жөндеу жұмыстарының 60% аяқталған.

«Нұрлы жол» инфрақұрылымды дамыту бағдарламасы аясындағы барлық жөндеу жұмыстары толық және уақытылы жүзеге асырылуда.

► АГРОӨНЕРКӘСІП

ӨНДІРІС КӨЛЕМІ АРТТЫ

Бүгінде Түркістан облысында жылжымайтын мүлік гектарға жуықтаса, соның 650 гектары – Сарыағаш ауданында.

Таяуда облыс әкімінің баспасөз қызметі Сарыағаш ауданына ұйымдастырған пресс-тур барысында журналистер шаруа қожалықтары мен жылжымайтын мүліктерінің жұмысымен танысты. Тілшілер ат басын тіреген Қапалбек ауылдық округіндегі 2012 жылы құрылған «Занджанжол» шаруа қожалығында 3 гектар жер бар. Оның ішінде жылжымайтын мүлік – 1,2 гектар. Мұнда негізінен қызынақ өсіріледі. Былтыр 140 тонна өнім алған шаруалар биыл оның көлемін арттыра түспек. Қызынақ ішкі нарық пен Ресейге жөнелтіліп отыр. Қазіргі таңда 5 адам жұмыспен қамтылған. Орташа жалақы – 55-60 мың теңге.

Жібек жолы ауылдық округінде орналасқан «Измир Сарыағаш» ауыл шаруашылығы кешені 2017 жылдан жұмыс істей бастаған. Онда 2 гектар жерге бар өсіріледі, 4 гектар жерге жылжымайтын мүлік орналасқан. Сондай-ақ 62 бас абырлан-ангус тұқымын ірі қара малы бар. Кешенде бес адам тұрақты жұмыспен қамтылған, орташа айлық еңбәкшасы – 60 мың теңге. Адағай уақытта ірі қара мал саны 500 басқа жеткізу көзделген.

2018 жылдың қорытындысы бойынша жалпы облыста жылжымайтын мүлік 934,9 гектары құраса, қазіргі таңда бұл көрсеткіш – 988,2 га. Былтыр жылдан соңында жылжымайтын мүлік 1114,9 гектарға жеткізу жоспарланып отыр. Ал Сарыағаш ауданында былтыр 635,5 га жылжымайтын мүлік, бүгінгі күні оның көлемі 649,1 гектарға жетті.

Рымтай САФЫНБЕКОВА

